

Évközi 5. vasárnap

Iz 58,7-10

„Törd meg az éhezőnek kenyeredet”

Törd meg az éhezőnek kenyeredet, és a hajléktalan szegényt fogadd be házádba. Ha meztelent látsz, öltöztess föl, és ne fordulj el embertársad elől! Akkor majd felragyog világosságod, mint a hajnal, és a rajtad ejtett seb gyorsan beheged. Előtted halad majd igazságod, és az Úr dicsősége lesz a hátvéded. Akkor, ha szólítod, az Úr válaszol, könyörgő szavadra így felel: Nézd, itt vagyok! Ha eltávolítod körödből az igát, az ujjal mutogatást és a gonosz beszédet, ha odaadod az éhezőnek kenyeredet, és jóllakatod az elnyomottat, akkor felragyog a sötétségben világosságod, és homályod déli verőfényre változik.

Trito-Izajás könyvéből származó prófétai beszéd részlete a fenti szakasz. Hasonló, mint amit olvasunk az Ám 4,6-12-ben, 5,21-27-ben vagy az Izajás 1,2-3.10-17-ben. Ennek a beszédnek a jellemzője, hogy előbb a vádakkal foglalkozik a próféta, majd pedig az ítéletre tér rá. A jelen szöveg vádbeszéd része a leggondosabban felépített része a beszédnek (58,2-4), sőt igyekszik a vádat bizonyítani is (4b), majd egy újabb vád következik (5. v.), amit fenyegetés követ (7. v.). A fent idézett szakasz az elnyomott nép tagjainak szolidaritására hívja fel a figyelmet. Nem annyira kultikus, liturgikus vagy hitbéli kötelezettségekről beszél, sőt egyáltalán nem beszél ezekről, hanem a vallásosságból adódó szociális szolidaritást részletezi. A szegények, hajléktalanok, a ruhátlanok megsegítését (7. v.).

A keresztények számára különös jelentést nyer ez a szöveg, mivel Jézus az eszkatológikus beszédében a végítéletről szóló szakaszban idézi ezt a szöveget (Mt 25,31-46), mégpedig erőteljesen retorikusan kiemelve a fontosságát. Ennek a magatartásnak két következménye lesz: a próféta szerint az igazság előzi meg a jó cselekedet végzőit, és ezt az Úr dicsősége kíséri. (8. v.). Ezen a ponton eltér ez a szöveg a megszokott prófétai beszédektől, ugyanis nem a büntetés leírása követi a vádbeszédet, hanem az üdvösség meghirdetése (9-10).

A Mt 6,16-ban csak az igaz bűjtöletre vonatkozó szakasz visszhangzik. Lk 4,18 idézi a szociális jó cselekedetekre felkent próféta szavát. Ennek a szövegnek a leghatásosabb hagadikus feldolgozásával a Mt 25,35-ben találkozhatunk. A juhok és a kosok szétválasztásának kritéri-

umaként nem a kultikus vagy törvény-vallásosságot téve meg, hanem a szociális könyörületet. Vagyis Istent kell utánozni, és nem csupán a parancsait megtartani.

Remigius (436–533), a teológus és tanító azt mondja, hogy az irgalmasság hat cselekedetét sorolja fel az Úr, és mindenki, aki ennek megtételére törekszik, megérdemli, hogy megkapja a választottak számára a világ kezdetétől készített országot. Hrabanus (kb. 780–856) ezt még azzal egészíti ki, hogy misztikus értelemben azokra vonatkozik, akik az „igaz-voltra” éhezők és szomjazók, akiket az ige kenyerével táplál, vagy a bölcsesség italával üdít fel, aki az eretnekségben vagy bűnben tévelygőt az Anyaszentegyházba visszahívja.

Az Újszövetségben Jakab levele hívja fel leginkább a figyelmet a hit és a cselekedetek összhangjának szükségességére. A vallásosság minden esetben csak kulturális vagy kultikus előírások együttesévé silányul, ha nem motiválja a konkrét tetteket. Ezért sem a zsidó vallásosság, sem pedig a kereszténység nem tan csupán, hanem egy életforma, amely arra törekszik, hogy a normál politikai és gazdasági életben bekövetkezett igazságtalanságokat ellensúlyozza. Felelősen gondolkodik, és nem tudja tétlenül nézni mások nyomorát.

Ez az a prófétai beszéd, amelynek érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy az Ószövetség legkiválóbb vallási gondolkodói és Jézus menynyire hasonlóan gondolkodtak. Sőt azt kell mondanunk, hogy Izajás Jahve képe és Jézus Atya képe, az isteni ítélet kritériumairól alkotott nézetei ezekben a szövegekben szinte teljesen megegyeznek. A mélyen spirituális zsidó vallásosság természetes hasonlóságot mutat Jézus vallásosságával, mint ahogyan a prófétai szövegektől motivált vallásos zsidó könnyen talál közös pontot a mélyen vallásos keresztényekkel. Augustinusnak (354–430) az Ószövetség az Újszövetségben teljesedik be kijelentése ilyen vonatkozásban nem áll, hanem ugyanannak a vallási hagyománynak és eszmének a továbbéléséről van szó mindkét vallásban.